

Nr 105.

Av herr Hedlund i Östersund m. fl. om utredning angående vården av sinnesslöa med smittosam tuberkulos.

Enligt 4 § i kungörelsen angående statsbidrag till driftkostnader vid anstalter för bildbara sinnesslöa får sinnesslö, som lider av smittosam sjukdom, ej intagas i sådan anstalt. Denna bestämmelse måste givetvis tolkas så, att utskrivning från anstalt för bildbara sinnesslöa bör ske av där intagen, som befunnits lida av tuberkulos i smittosamt stadium. Denna föreskrift har emellertid ej kunnat tillämpas, då tuberkulossjukvårdsanstalterna helt naturligt i regel ej mottaga sinnesslöa, medan å andra sidan tuberkulösa i smittosamt stadium, som blivit intagna å anstalt, med hänsyn till smittofaran icke kunna hem-sändas. Anstalterna för bildbara sinnesslöa hava därför funnit sig nödsakade att behålla elever, som befunnits lida av tuberkulos i smittosamt stadium, trots att detta — som synes — strider mot gällande bestämmelser. Därtill kommer att det för sinnesslöanstalterna medför stora olägenheter att nödgas definitivt omhändertaga och vårda smittosamt sjuka. Detta är förhållandet icke endast beträffande anstalterna för bildbara sinnesslöa utan jämväl beträffande anstalterna för obildbara sinnesslöa, vilka icke äro förbjudna att vårda smittosamt sjuka, i det att kungörelsen angående statsbidrag till driftkostnader vid dylika anstalter endast innehåller den föreskriften rörande smittosamt sjuka (5 §), att sådana skola, där så prövas nödigt, enligt läkares anvisning på betryggande sätt vårdas för sig. Där ej enkelrum äro disponibla för detta ändamål, måste ju den av smittosam tuberkulos lidande sinnesslöe inläggas å sjukrum. Då de mindre sinnesslöanstalterna endast ha ett dylikt eller, om båda könen mottagas, ett för vardera könet, blir följderna härav emellertid den, att detta rum icke kan användas för sitt egentliga ändamål, nämligen att utgöra vårdplats för av smittosam sjukdom av övergående art lidande (såsom exempelvis halsfluss). Då antalet smittosamt tuberkulösa å en sinnesslöanstalt ofta icke inskränker sig till ett eller ett par fall utan ett flertal dylika fall kan förekomma å en sinnesslöanstalt, kan vården av de smittosamt tuberkulösa bli till stor olägenhet även för en större sinnesslöanstalt, som har en särskild sjukavdelning med flera rum. Å Västernorrlands läns sinnesslöanstalt, där det för några år sedan uppträdde en vitt utbredd epidemi av lungtuberkulos, räckte sålunda ej ens de till vårdhemmet förlagda ordinarie sjukavdelningarna till för ändamålet utan måste även provisoriska sjukavdelningar anordnas å skolhemmet — till stort förfång för anstaltens verksamhet.

Att här återstår en vårdfråga att lösa framhölls av professor Alfred Petrén i en skrivelse, som han vid sin avgång som inspektör för sinnesslövärderna den 30 juni 1938 ingav till medicinalstyrelsen rörande behovet av ökat antal plat-

ser inom statens sinnesslövärd (publicerad i Social-Medicinsk Tidskrift N:o 11, år 1939). Han framhåller i denna skrivelse, att obildbara sinnesslöa med smittosam tuberkulos, i den mån de kunna betraktas som svårskötta (d. v. s. äro våldsamma, förstörande, grovt osnygga eller störande), äro berättigade till vård å statens anstalt för svårskötta obildbara sinnesslöa, Vipeholms sjukhus, men att många av de tuberkulöst smittosamma sinnesslöa icke tillhöra denna kategori. Det var sålunda blott ett mindre antal av de å nämnda länsanstalt för sinnesslöa befintliga smittosamt tuberkulösa, vilka kunde betraktas som så svårskötta, att Vipeholms sjukhus ägde rättighet mottaga dem. Beträffande antalet smittosamt tuberkulösa, som sinnesslöanstalterna befunnits nödsakade taga hand om, hade utredning av professor Petrén företagits i början av 1938, av vilken utredning framgick, att det då vårdades något över 50 smittosamt tuberkulösa å våra sinnesslöanstalter, därav ca $\frac{2}{3}$ av mankön och ca $\frac{1}{3}$ av kvinnokön. Även framgick det av denna utredning att antalet dödsfall i lungtuberkulos å sinnesslöanstalterna under de närmast föregående fem åren uppgått till icke mindre än ca 150. Professor Petréns förslag gick ut på att *staten* borde åtaga sig vården av *alla* sinnesslöa med smittosam tuberkulos och ifrågasatte uppförandet av en särskild paviljong för ändamålet vid statens anstalt för svårskötta obildbara sinnesslöa.

Då det alltjämt till riksdagen icke framlagts något förslag rörande denna vårdsfrågas lösning och då det synes oss icke vara lämpligt att på landstingen — vilka för övrigt helt frivilligt, utan någon lagstiftning på området, åtagit sig ordnandet av sinnesslöanstalter — lägga uppgiften att omhänderha vården av sinnesslöa med smittosam lungtuberkulos, få vi hemställa

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående frågan om vården av sinnesslöa med smittosam tuberkulos.

Stockholm den 22 januari 1941.

Verner Hedlund,
Östersund.

Bertil von Friesen.

L. A. Björklund.